

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE EXCELENȚĂ ÎN MEDICINĂ ȘI FARMACIE „RAISA PACALO”

Aprobat

Consiliul profesoral al CEMF „Raisa Pacalo”
Proces-verbal nr. 6 „ 06 ” martie 2023

Numele Prenumele Mariana Nypcean

Coordonat

Ministerul Sănătății al RM

J. Motil 2023

Garuș

Coordonat

Ministerul Educației și Cercetării al RM
„ 18 ” 2023

[Signature]

PROGRAM DE FORMARE PROFESIONALĂ A ADULȚILOR

Grupa de bază	5322 Îngrijitori/îngrijitoare la domiciliu
Ocupația	532202 Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu
Denumirea Programului	Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu
Nivelul CNC	2
Numărul total de ore/credite de studii	600 de ore/20 credite de studii
Baza admiterii	certificat de nivel 2 ISCED sau un alt act de studii echivalent
Limba de instruire	română
Forma de organizare	cu frecvență

1. Descrierea programului

➤ **Concepția formării**

Schimbările în viața socială, politică și economică, înregistrate în ultimul deceniu, au influențat sectorul de sănătate din țară, inclusiv și serviciile de îngrijiri la domiciliu. A scăzut natalitatea, a crescut morbiditatea prin maladii necontagioase (oncologice, cardiovasculare, digestive etc.) și prin boli infecțioase (tuberculoza, hepatitele virale, boli sexual transmisibile, HIV/SIDA etc.), care și influențează necesitate dezvoltării sectorului de îngrijiri la domiciliu. Conform datelor oficiale pentru anul 2021, „ponderea cea mai mare în structura mortalității generale o au bolile aparatului circulator (52,9%), tumorile (12,6%), bolile aparatului digestiv (6,3%), cirozele (4,3%), urmate de accidente, intoxicații și traume (4,2%), bolile aparatului respirator (4,3%), care au o strânsă legătură cu fumatul, consumul de alcool, alimentația nesănătoasă, sedentarismul – toate fiind mai răspândite în rândul bărbaților”.¹

Conform datelor oficiale „speranța de viață a crescut de la 63 de ani pentru bărbați și 70 de ani pentru femei în 1996 - la 65, respectiv 73 de ani în anul 2021”. Femeile, în medie, trăiesc cu 8 ani mai mult decât bărbații, ceea ce se explică în mare parte de stilul de viață mai sănătos în cazul femeilor și de ocupațiile diferite ale celor două sexe, iar drept consecință – nivelul mai înalt al mortalității premature în rândul bărbaților.

Starea creată a necesitat reorientarea serviciului de acordare a serviciilor de sănătate spre fortificarea domeniului de *îngrijiri la domiciliu*, considerat de OMS și alte organizații internaționale, ca unul eficient și mai puțin costisitor sector al asistenței medicale, în paralel cu serviciile medicinei preventive și medicinei de urgență. În contextul strategiilor naționale, menite să consolideze capacitățile sistemului ocrotirii sănătății, se pune accent pe organizarea serviciilor „de îngrijiri pe termen lung, adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației”.

Contextul social actual în Republica Moldova necesită promovarea dimensiunii europene în educație, în baza unui învățământ axat pe competențe, centrat pe cel ce învață. În condițiile actuale de sporire rapidă a volumului informațional și a schimbărilor în societate se impune necesitatea de o nouă abordare în procesul educațional de formare a specialiștilor pentru sistemul ocrotirii sănătății.

Îngrijitorul/îngrijitoare la domiciliu este persoana calificată care deține abilități specifice și competențe profesionale de îngrijiri în plan preventiv, curativ, reabilitativ, paliativ, orientate spre persoanele adulte. Totodată, *îngrijitorul/îngrijitoare la domiciliu* acordă servicii de îngrijiri medico-sociale la domiciliu/în instituții medicale sau rezidențiale, fiind angajat al unei instituții publice sau al unui furnizor de servicii din mediul privat.

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* este elaborat în baza standardului ocupațional, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM la 25.01.2021, publicat în Monitorul Oficial Nr. 33-41 art. 113 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125274&lang=ro, care stabilește atribuțiile și sarcinile profesionale specifice ocupației de *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu*, și standardului de calificare, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 242 din 30.03.2022, https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_3_cnc_ingrijitor_la_domiciliu.pdf, care stipulează rezultatele învățării, și care vin în corespundere cu tendințele din domeniul acordării îngrijirilor medico-sociale populației în Republica Moldova.

Pentru a asigura sistemul sănătății cu specialiști calificați, programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* va asigura formarea și dezvoltarea competențelor profesionale în domeniile: *cadru conceptual-legislativ și metodologic al îngrijirilor la domiciliu; securitatea și sănătatea în muncă în condiții de îngrijiri medico-sociale; îngrijirea locuințelor beneficiarului în condiții de îngrijiri medico-sociale;*

¹ (https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/snd2030_obiectiv5.pdf)

îngrijirea beneficiarului conform nevoilor fundamentale; primul ajutor medical în îngrijiri medico-sociale; mobilizarea beneficiarului în condiții de îngrijiri medico-sociale; comunicarea în relațiile interpersonale în acordarea îngrijirilor la domiciliu.

➤ Obiectivele

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* are ca scop realizarea unui proces de instruire axat pe formare de competențe profesionale la viitorii îngrijitori la domiciliu, care vor acorda îngrijiri individualizate în corespundere cu legislația în vigoare, având ca finalitate formarea specialiștilor competenți și competitivi, capabili să presteze servicii de îngrijiri medico-sociale individualizate la domiciliu în plan preventiv, curativ, reabilitativ, paliativ persoanelor adulte cu autonomie limitată, și repartizate în activități autonome sau delegate sub monitorizarea/ coordonarea specialiștilor din domeniu.

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* are următoarele **obiective**:

1. dezvoltarea abilităților practice în efectuarea manoperelor medicale neinvazive/de îngrijire în vederea asigurării calității serviciilor de îngrijiri la domiciliu beneficiarilor, conform algoritmilor/protocoloalelor deprinderilor practice;
2. fortificarea asistenței medicale profesionale la domiciliul beneficiarului, conform unui plan de îngrijire individualizat;
3. consolidarea abilităților practice de acordare a îngrijirilor sociale la domiciliu oferite beneficiarilor;
4. îmbunătățirea capacităților specifice de furnizare de informații, după caz, privind evaluarea stării de sănătate și volumul de îngrijiri medico-sociale acordate beneficiarilor.

Obiectivele programului de formare profesională continuă sunt racordate la Codul educației nr. 152/2014, care prevede învățarea pe tot parcursul vieții, pentru a forma profesioniști integri, activi social, în scopul dezvoltării umane și a progresului socio-economic al țării.

Programul de formare profesională este elaborat în baza cadrului normativ-legal în vigoare din Republica Moldova², tendințele învățământului profesional,³ necesitățile pieții muncii⁴ și Planul de Dezvoltare Strategică CEMF „Raisa Pacalo”, 2022-2027⁵.

➤ Destinația/grupuri-țintă

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* este destinat absolvenților de gimnazii/școli medii de cultură generală/licee/școli profesionale, adulți, șomeri; furnizorilor de programe de formare profesională și angajatorilor.

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* este racordat la cerințele pieței muncii expuse în *standardul ocupațional*⁶, ajustate la aspirațiile angajaților și la tendințele din domeniul acordării îngrijirilor medico-sociale populației în Republica Moldova.

² https://cemf.md/wp-content/uploads/2023/03/metodologia_de_elaborarea_a_programelor_de_formare_profesionala_a_adultilor_si_a_curriculumului_in_cadrul_invatarii_pe_tot_parcursul_vietii.pdf

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131478&lang=ro#

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129475&lang=ru

⁵ <https://cemf.md/transparenta/#doc-276-72>

⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125274&lang=ro

Specialistul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* va asigura prestarea serviciilor de îngrijiri medico-sociale beneficiarilor în condiții de domiciliu și va menține o legătură permanentă cu următoarele persoane: beneficiarul, membrii familiei lui, asistentul medical de familie, asistentul medical din instituția medico-sanitară, asistentul medical comunitar, asistentul social, medicul de familie/ medicul specialist.

➤ **Condiții de acces**

Accesul la formarea profesională a adulților la Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* este garantat prin drepturi egale, fără discriminări pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență politică sau religioasă⁷. Totodată, accesul la Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu*, conform *standardului calificării*⁸, îl dețin absolvenții gimnaziilor/școlilor medii de cultură generală/liceelor/școlilor profesionale, adulții și șomerii; furnizorii de programe de formare profesională și angajatorilor.

Beneficiarii Programului *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* au posibilitate 1) de a realiza programul per ansamblu, dezvoltând cunoștințele, abilitățile și capacitățile pentru a activa în domeniul acordării serviciilor de îngrijiri la domiciliu, sau 2) oportunitatea de a realiza unu sau mai multe module a programului, perfecționând calificarea profesională.

Îngrijitorii la domiciliu, care sunt angajați în serviciul de îngrijiri la domiciliu, au posibilitatea, conform Programului *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu*, să participe periodic la cursuri de formare profesională continuă în scopul creșterii gradului de profesionalism, asigurării calității serviciilor de îngrijiri oferite.

➤ **Acte relevante în domeniul de formare**

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* valorifică strategiile naționale, din domeniul acordării îngrijirilor medico-sociale populației în conformitate cu necesitățile pieții muncii. Necesitatea instruirii *îngrijitorului/îngrijitoarei la domiciliu* a fost determinată de actele legislative și normative naționale, care sunt coordonate și racordate la cerințele europene, ce promovează calitatea serviciilor socio-medice acordate:

1. *Codul educației al Republicii Moldova*, Cod Nr. 152 din 17.05.2014 (cu actualizări: 2014, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020);

2. *Codul Muncii al Republicii Moldova*, Cod Nr. 154 din 28.03.2003 (cu actualizări: 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022);

3. *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educație 2020”*, Hotărârea Guvernului Nr. 944 din 14.11.2014; în Monitorul Oficial, 2014, Nr. 345-351 art. 1014;

4. *Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova, 2021*, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 208 din 30.09.2021; în Monitorul Oficial, 2021, nr. 239-248, art. 463;

5. *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 425 din 03.07.2015; în Monitorul Oficial, 2015, 177-184 art. Nr : 480;

6. *Cadrul de referință al Curriculumului Național*, discutat la ședința Consiliului Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 432 din 29 mai 2017;

7. *Plan-cadru pentru programe de studii de învățământ profesional tehnic secundar*, aprobat prin OMECC nr. 488 din 07.05.2019;

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133296&lang=ro

⁸ https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_3_cnc_ingrijitor_la_domiciliu.pdf

8. *Regulamentul de organizare și desfășurare a examenului de calificare*, aprobat prin OMECC RM Nr. 1127 din 23.07.2018;

9. *Standardul ocupațional Îngrijitor la domiciliu*, aprobat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale la 25.01.2021, publicat în Monitorul Oficial Nr. 33-41 art. 113 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125274&lang=ro;

10. *Standardul de calificare Domeniul de formare profesională: 921 Îngrijirea persoanelor în etate și a persoanelor adulte cu dizabilități, specialitatea Îngrijitor la domiciliu*, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 242 din 30.03.2022, https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_3_cnc_ingrijitor_la_domiciliu.pdf;

11. Directiva Uniunii Europene de recunoaștere a calificării profesionale (2013/55/din 20.11.2013);

12. Ghidul EFN (European Federation of Nurses Associations) pentru implementarea articolului 31 al Directivei 2013/55/UE privind recunoașterea calificărilor profesionale;

13. Health 2020 policy framework and strategy. EUR/RC62/8. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe. Regional Committee for Europe. Sixty-second session. Malta, 10-13 september, 2012;

14. Framework for Action on Interprofessional Education and Collaborative Practice. Geneva, WHO, 2010;

15. *Modernizarea instruirii generale și profesionale: aportul elementar asupra bunăstării și unificării sociale în Europa, raportul comun referitor la progrese în cadrul programului de lucru „Instruire generală și profesională 2010”*, Consiliul Europei, Comisia Europeană (2006): din Instrucțiuni Europene (EU ABL.) C 79/1 din 01.04.2006, Brüssel;

16. *Cadrul de calificare european – o coordonare a proceselor de la Bologna, Copenhaga*

2. Finalități de studii

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* va asigura instruirea specialiștilor competenți pentru piața muncii, care vor deține cunoștințe teoretice, abilități cognitive și practice pentru a realiza o sarcină sau un ansamblu de sarcini corespunzătoare exigențelor profesionale specifice.

Absolventul programului *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* va deține următoarele:

cunoștințe:

- normele SSM și cerințele de amenajare a locului de lucru;
- cerințele ce țin de securitatea și integritatea beneficiarului conform normelor legale;
- principiile de îngrijiri medico-sociale în diferite situații socio-profesionale;
- principiile de comunicare asertivă în diferite situații medico-sociale;
- autoinstruirii și formării profesionale continue.

aptitudini:

- de planificare a activităților zilnice;
- de realizare a igienizării și curățenii locuinței/suprafețelor/spațiilor/obiectelor beneficiarului;
- de administrare eficientă a resurselor alocate;
- de realizare a îngrijirilor de menținere a independenței nevoilor fundamentale a beneficiarului;
- de igienizare a beneficiarului, asigurând confortul psiho-emoțional și starea de relaxare;
- de alimenare a beneficiarului, respectând recomandările prescrise de medic;
- de monitorizare a stării sănătății beneficiarului;
- de administrare a tratamentului medical prescris în limita competențelor deținute;
- de acordare a primului ajutor medical în situații de urgențe medicale în limita competențelor deținute;

- de asigurare a suportului necesar în mobilizarea/deplasarea/transportarea beneficiarului.

responsabilități și autonomie:

- autonomie în comunicarea cu beneficiarii, membrii familiei/apartenenții și membrii echipei multidisciplinare în diferite situații socio-profesionale în limba de stat și unele din limbile străine, în limita competențelor deținute;
- abilități de consiliere psihologică, socială și medicală în diverse situații socio-profesionale în limita competențelor deținute;
- responsabilitate pentru conlucrarea eficientă cu echipa prestatorului de Serviciu/ personalul medical și familia beneficiarului în limita competențelor deținute;
- responsabilitate pentru instruirea elevilor, studenților și a cursanților în cadrul mentoratului profesional în limita competențelor deținute.

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* asigură formarea **competențelor profesionale generale:**

CPG1. Autonomie și responsabilitate în activitate.

CPG2. Organizarea eficientă a activității.

CPG3. Competențe de interacțiune socială și comunicare.

CPG4. Competențe de dezvoltare personală și profesională (auto-evaluare și de autoinstruire).

CPG5. Etică profesională și orientare către beneficiar/client.

CPG6. Întreținerea instrumentelor, utilajelor, aparatelor și materialelor în stare perfectă pentru funcționare.

CPG7. Respectarea cadrului normativ în procesul de executare a atribuțiilor de funcție.

CPG8. Aplicarea normelor legale referitoare la securitatea și sănătatea în muncă.

și competențelor profesionale specifice:

CPS1. Asigurarea îngrijirilor igienice beneficiarului/ clientului.

CPS2. Asigurarea igienizării și curățeniei locuinței, suprafețelor, spațiilor și obiectelor beneficiarului/ clientului.

CPS3. Asigurarea activităților de relaxare și confort psihic a beneficiarului/ clientului.

CPS4. Asigurarea alimentației beneficiarului/ clientului.

CPS5. Monitorizarea stării de sănătate a beneficiarului/clientului.

CPS6. Asigurarea administrării tratamentului medical.

CPS7. Asigurarea administrării resurselor alocate pentru îngrijirea beneficiarului/clientului.

CPS8. Aplicarea normelor legale referitoare la securitatea și integritatea beneficiarului/ clientului.

CPS9. Asigurarea mobilizării beneficiarului/ clientului.

CPS10. Asigurarea deplasării/transportării beneficiarului/clientului.

CPS11. Aplicarea mecanismelor de comunicare asertivă la locul de muncă.

CPS12. Coordonarea activităților de îngrijire cu echipa prestatorului de Serviciu/ personalul medical și familia beneficiarului/ clientului.

CPS13. Organizarea procesului de muncă.

CPS14. Organizarea locului de muncă.

CPS15. Asigurarea respectării normelor de securitate și sănătate în muncă.

CPS16. Aplicarea normelor privind situațiile de urgență și acordarea primului ajutor.

CPS17. Perfecționarea continuă a competențelor profesionale.

3. Relevanța programului pentru piața forței de muncă

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* corespunde cerințelor cadrului legal existent și este racordat la *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor*. Încadrându-se în Domeniul general de studii - **9. Ocrotirea sănătății și asistență socială**, Domeniul de educație - **92. Asistență socială**, Domeniul de formare profesională - **921 Îngrijirea persoanelor în etate și a persoanelor adulte cu dizabilități**, Specialitatea **921003 Îngrijitor la domiciliu**; la *Cadrul național al calificărilor RM*, prevederile *Standardului ocupațional, Profilului ocupațional și Standardului calificării*.

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* asigură formarea continuă a specialiștilor pentru sectorul profesional de acordare a serviciilor medico-sociale populației, care prin competențele sale vor acorda îngrijiri socio-medicale individualizate în baza evaluării necesităților persoanei vârstnice și persoanelor adulte bolnave și/sau cu autonomie limitată, vor acorda suport în realizarea activităților zilnice ale beneficiarilor, inclusiv prin consilierea membrilor familiilor care sunt implicați în îngrijire sau locuiesc în comun cu beneficiarul.

Îngrijitorul/îngrijitoare la domiciliu va acorda îngrijiri individualizate următoarelor categorii de beneficiari:

- persoanelor care sunt în situație de risc și au nevoie urgentă de îngrijiri personale;
- persoanelor care au o boală cronică și au nevoie de îngrijiri medico-sociale de lungă durată;
- persoanelor care sunt singuri și, concomitent cu o boală cronică fizică, dezvoltă și o boală mentală.

Îngrijitorul/îngrijitoare la domiciliu va: supraveghea starea de sănătate; asigura îngrijiri corporale; asista și alimenta beneficiarul; asigura igiena spațiului și a obiectelor auxiliare; socializa cu beneficiarul și membrii familiei lui; mobiliza și transporta beneficiarul.

Îngrijitorul/îngrijitoare la domiciliu va deține o gamă de atribuții și responsabilități, care se reflectă în următoarele activități independente și interdependente:

- participă la planificarea, aplicarea și evaluarea îngrijirilor preventive, curative, reabilitative, paliative;
- acordă îngrijiri în colaborare cu asistentul medical/asistentul medical comunitar/asistentul social/medicul/membrii familiei;
- acordă îngrijiri care asigură funcțiile de întreținere și continuitate a vieții;
- acordă îngrijiri personale beneficiarului (igiena corpului, părului, cavității bucale, intimă etc.);
- asigură hidratarea și alimentația beneficiarului conform prescripțiilor;
- însoțește beneficiarul în îndeplinirea activităților vieții cotidiene;
- îndeplinește măsurile cu privire la igiena spațiului de viață al beneficiarului;
- participă la transportarea și însoțirea beneficiarului;
- participă efectiv, în limita competențelor, la asigurarea unui climat psiho-emoțional și mediu de viață adecvat.

4. Oportunități de angajare în câmpul muncii

În conformitate cu prevederile programului, specialistul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* poate activa în domeniul acordării serviciilor medico-sociale în:

- organizații non-guvernamentale care prestează servicii de îngrijiri medico-sociale la domiciliu;
- organizații de stat rezidențiale, care acordă servicii de îngrijiri medico-sociale populației - tip *case de bătrâni*;
- organizații private rezidențiale, care prestează servicii de îngrijiri medico-sociale populației - tip *case de bătrâni*;
- instituții medico-sanitare publice, care acordă servicii de îngrijiri medicale – spitale raionale, municipale, republicane, centrul național de geriatrie și gerontologie etc.;

- instituții medico-sanitare private, care acordă servicii de îngrijiri medicale – spitale private polivalente.

5. Condiții de realizare a Programului

➤ Mijloace de formare

Pentru asigurarea calității procesului de instruire sunt accesibile și propuse:

a) instrumente didactice:

1. curricula modulare;
2. suporturi de curs;
3. proiecte didactice;
4. lecții științifice;
5. prezentări în programul Power-Point;
6. ghidul lecțiilor practice;
7. filme didactice;
8. webinare și tutoriale;
9. teste de evaluare a cunoștințelor;
10. tabele, planșe;
11. platforme educaționale funcționale (moodle.cemf.md)

b) instrumente medicale pentru:

1. efectuarea injecțiilor: subcutanate și intramusculare;
2. administrarea medicamentelor pe cale orală, inhalatorie, intranasală;
3. determinarea temperaturii corporale;
4. îngrijirea escarelor, plăgilor trofice, piciorului diabetic, stomelor etc.
5. îngrijirea sondelor (endovezicale, nazogastrice);
6. îngrijirea traheostomelor.

c) dispozitive medicale pentru:

1. determinarea saturației în sângele periferic (pulsoximetru);
2. determinarea glicemiei prin metoda expres (glucometru);
3. determinarea tensiunii arteriale (tonometru, fonendoscop);
4. determinarea pulsului (pulsoximetru);
5. oxigenoterapie (concentrator de oxigen).

d) materiale consumabile pentru:

1. prelucrarea escarelor;
2. pansarea plăgii;
3. aplicarea tehnicilor de îngrijiri specifice beneficiarului cu colostomă, epicistostomă.

➤ Metode de formare

Pornind de la caracterul aplicativ a procesului de formare continuă a specialistului din domeniul îngrijirilor medico-sociale la domiciliu, programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* prevede utilizarea în procesul de predare-învățare a metodelor activ-participative, precum și reducerea timpului alocat metodelor de expunere a materiilor teoretice și aplicarea celor bazate pe efectuarea sarcinilor de lucru. Specificul demersului educațional propus include:

1. *abordarea modulară*, care oferă atât posibilitatea parcurgerii treptate a conținuturilor propuse, cât și formarea și dezvoltarea abilităților/deprinderilor funcțional-acționare și a celor practice, care asigură dezvoltarea competențelor profesionale.

Predarea conținuturilor specifice calificării *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* se va realiza în baza studiilor de caz/sarcinilor didactice autentice. Formabilul va avea posibilitatea de formare și dezvoltare a competențelor specifice, prin îmbinarea cunoștințelor teoretice, abilităților practice și atitudinilor dezvoltate în cadrul procesului didactic.

2. *orientarea spre finalități de învățare* specifice calificării *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu*. În procesul de instruire orientat spre formarea/dezvoltarea de competențe, cadrele didactice vor aplica metode active de predare-învățare-evaluare care vor asigura formarea, dezvoltarea și consolidarea componentelor competenței: cunoștințe, abilități și aptitudini.

Cunoștințele vor îngloba informații cu privire la principiile de abordare a beneficiarului îngrijirilor medico-sociale. Aptitudinile vor specifica deprinderile practice aplicate în procesul de îngrijiri a beneficiarului în condiții de domiciliu. Totodată, în procesul de formare profesională la formabili se vor forma valori și atitudini personale prin: *studiul de caz* (caz clinic), *simularea didactică*, *jocul de rol*, *conversația dirijată sau liberă*, *discuția dirijată*, *prezentarea*, *dezbateră*, *elaborarea și implementarea proiectelor* etc.

3. *integrarea teoriei cu practica*, care va prevedea aplicarea conținuturilor teoretice moderne însușite în activitățile practice de intervenții autonome sau delegate.

4. *centrarea pe formabil*, care reconsideră procesul de învățare cu implementarea activităților individualizate, în grup sau în echipă, prin care formabilul, în soluționarea cazurilor clinice autentice, acționează independent sau interdependent, și își asumă responsabilitatea pentru deciziile luate.

➤ Resurse de timp

Resurse de timp / săptămâna 1	Resurse de timp / săptămâna 2	Resurse de timp / săptămâna 3	Resurse de timp / săptămâna 4	Resurse de timp / săptămâna 5
Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore
Resurse de timp / săptămâna 6	Resurse de timp / săptămâna 7	Resurse de timp / săptămâna 8	Resurse de timp / săptămâna 9	Resurse de timp / săptămâna 10
Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 30 ore	Număr total de ore – 42 ore (inclusiv 12 ore evaluarea finală)

➤ Forme și modalități de evaluare

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* va îngloba *evaluare curentă* și *evaluarea finală* (examen combinat). Dreptul de a fi admis pentru susținerea *evaluării finale* îl au candidații, care au finalizat integral modulul (teorie, practică, studiul individual).

Programul *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* promovează diverse modalități de *evaluare curentă* (inițială, formativă): testare, studiu de caz, sarcină didactică etc.

Evaluarea finală (examen combinat) se va realiza prin proba teoretică (scrisă) și proba practică. *Proba teoretică* se realizează în baza unui test integrat, elaborat în baza matricii de specificații, cu diferite tipuri de itemi și grad de complexitate. Testul evaluează competențele cognitive ale formabililor și include 70-80% din conținuturile studiate.

Proba practică se va desfășura în sălile de simulare/la locul de muncă, dotate cu simulatoare, manechine, utilaj pentru realizarea manevrelor practice etc., care asigură condiții maximal similare din

mediul practic/muncă. Proba practică se evaluează în conformitate cu protocoalele/algoritmemele deprinderilor practice.

Evaluarea finală este organizată prin probă teoretică (test integrat) și probă practică, durată fiind de 12 ore: 4 ore - proba teoretică, 8 ore – proba practică. Pentru promovarea evaluării finale, formabilul va obține pentru fiecare probă, cel puțin nota „7”.

➤ Echipa de formare

Procesul de formare și dezvoltare a competențelor profesionale, în conformitate cu programul de instruire *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu*, va fi asigurat de cadre didactice, care dețin studii profesionale/superioare de profil (medical și social) și studii pedagogice speciale. Cadrele didactice, implicate în procesul de instruire, sunt antrenați în formarea profesională inițială și continuă, atât în specialitate, cât în în domeniul psihopedagogiei.

Nr. ord.	Nume, prenume	Funcția	Condiția încadrării	Nivelul de formare ISCED	Dezvoltare profesională
1.	Mariana Negrean	Directoare, profesoară la disciplina Medicina internă, ftiziopneumologie și geriatrie cu nursing specific	Contract individual de muncă	Nivel 7	Școala medicală, Tiraspol „L.Tarasevici”, 1989 Institutul de Stat de Medicină or. Chișinău, 1996 Internatura Medicina de familie, 1997 Master în știine ale educației, 2012 grad managerial superior, 2022 grad didactic superior, 2020 formare în TIC, 2022 formare în evaluare, 2022 formare în psihopedagogie, 2023 formarea în specialitate, 2023 formator național
2.	Ala Manolache	Șefă CDEC, profesoară la disciplina Comunicare și psihologie medicală CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 6	Școala Pedagogică, or.Lipcani, r-l Briceni, 1974 Universitatea de Stat din Moldova, 1978, 1994 grad managerial superior, 2022 grad didactic superior, 2018 formare în TIC, 2022 formarea în specialitate, 2019 formator național
3.	Svetlana Cobileanschi	Directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică, profesoară la disciplina Boli infecțioase cu nursing specific	Contract individual de muncă	Nivel 6	Școala medicală de bază din or. Chișinău, 1980 Institutul de Stat de Medicină or. Chișinău, 1986 internatura Pediatrie, 1987 grad managerial unu, 2022 grad didactic superior, 2021 formarea în specialitate, 2020 formare în evaluare, 2020 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023

Nr. ord.	Nume, prenume	Funcția	Condiția încadrării	Nivelul de formare ISCED	Dezvoltare profesională
		CEMF „Raisa Pacalo”			formator național
4.	Tatiana Crițchi	Directoare adjunctă pentru instruirea practică, profesoară la discipline igienei CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 6	Școala medicală de bază din or. Chișinău, 1992 Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, 1999 rezidențiat, Medicina de familie, 2022 grad managerial doi, 2020 grad didactic superior, 2022 formarea în specialitate, 2020 formare în evaluare, 2020 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023 formator național
5.	Nadejda Horneț	Șefă secție pentru asigurarea calității, disciplina Comunicare și psihologie medicală CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 7	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 1996 Master în comunicare și relații cu publicul, 2019 grad managerial doi, 2020 grad didactic superior, 2021 formarea în specialitate, 2019 formare în TIC, 2022 formator național
6.	Gabriela Gurbulea	Șefă secție învățământ nr.3 profesoară la disciplina Bazele științei nursing CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 6	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, 2007 rezidențiat, Chirurgie Otorinolaringologie, 2012 grad didactic unu, 2021 formarea în specialitate, 2021 formare în evaluare, 2018 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023
7.	Natalia Guțu	Șefă catedră Discipline paraclinice, igiene și epidemiologie, profesoară la discipline microbiologice CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 6	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, 1996 rezidențiat Medicină internă, 1999 grad didactic superior, 2019 formarea în specialitate, 2022 formare în evaluare, 2018 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2022 formator național
8.	Larisa Palamari	Șefă catedră Nursing, profesoară la disciplina Bazele științei	Contract individual de muncă	Nivel 7	Șoala de bază de medicină Chișinău, 1991 USMF „N. Testemițanu”, 2005 Masterat Universitatea de Stat din Tiraspol, 2013

Nr. ord.	Nume, prenume	Funcția	Condiția încadrării	Nivelul de formare ISCED	Dezvoltare profesională
		nursing CEMF „Raisa Pacalo”			grad didactic doi, 2020 formare în specialitate, 2018 formare în evaluare, 2022 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023 formator național
9.	Galina Creciun	Profesoară Medicină internă cu Nursing specific	Contract individual de muncă	Nivel 7	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, 1996 rezidențiat Medicină internă, 1999 Master în comunicare și relații cu publicul, 2019 grad didactic superior, 2021 formarea în specialitate, 2019 formare în evaluare, 2018 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023 formator național
10.	Elena Copăceanu	Profesoară la disciplina Bazele științei nursing CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 7	Șoala de medicină din Cahul, 1990 USMF „N. Testemițanu”, 1996 Masterat Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2019 grad didactic unu, 2020 formare în specialitate, 2018 formare în evaluare, 2022 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023
11.	Tatiana Marinescu	Profesoară la discipline igienice CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 6	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, 2015 rezidențiat Epidemiologie, 2017 grad didactic doi, 2019 formarea în specialitate, 2018 formare în evaluare, 2019 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2018
12.	Anna Suvac	Profesoară la disciplina Bazele științei nursing CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 6	Șoala de bază de medicină Chișinău, 1977 USMF „N. Testemițanu”, 2005 grad didactic doi, 2019 formare în specialitate, 2018 formare în TIC, 2018 formare în psihopedagogie, 2023
13.	Elena Bodareva	Profesoară la disciplina Bazele științei nursing CEMF „Raisa Pacalo”	Contract individual de muncă	Nivel 5	Colegiul Național de Medicină și Farmacie, 2007 grad didactic doi, 2022 formare în specialitate, 2018 formare în TIC, 2022 formare în psihopedagogie, 2023

Nr. ord.	Nume, prenume	Funcția	Condiția încadrării	Nivelul de formare ISCED	Dezvoltare profesională
14.	Serghei Cara	Profesor la disciplina Medicină internă cu nursing specific	Contract individual de muncă	Nivel 6	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, 2015 rezidențiat Reabilitare medicală și medicină fizică, 2015-2018 formare continuă la psihopedagogie, 2022 formare în TIC, 2022 formare în specialitate, 2023

➤ Spații educaționale

Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo” asigură condiții optime pentru formarea și dezvoltarea abilităților specifice datorită sălilor proprii de studii moderne, inclusiv în cadrul Centrului Educațional de Simulare în Instruirea Medicală (CESIM), sălilor de calculatoare conectate la internet, rețea intranet, bibliotecă. Sălile de studii sunt adecvate cerințelor Programului de formare profesională a adulților *Îngrijitor/îngrijitoare la domiciliu* și sunt dotate cu calculatoare, televizoare cu sisteme de reproducere, care permite aplicarea în procesul educațional a tehnologiilor informaționale moderne.

Pentru formarea îngrijitorilor la domiciliu instituția propune:

- 1 sală de curs
- 1 sală de simulare.

Sala de curs pentru lecțiile teoretice (306) are o suprafață totală de 47,9 m², este asigurată cu televizor, calculator, mobilier didactic. Sala de simulare (310) are o suprafață totală de 48,6 m² și este asigurată cu mulaje, mobilier medical, mijloace de îngrijiri, televizor, calculator. Suprafețele, propuse procesului educațional, asigură condiții adecvate pentru realizarea orelor teoretice/practice pentru 10 formabili.

Spațiile educaționale corespund cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă (SSM), prevăzute de Legea securității și sănătății în muncă (nr. 186-XVI din 10.07.2008), corespund normativelor sanitare și antiincendiare (sunt dotate cu sistem antiincendiar, furtun, plan de evacuare în caz de incendiu, afișat la loc vizibil, indicatoare), etse prezentă iluminarea naturală și artificială, spațiile sunt asigurate cu ventilare și aer condiționat, normativele vizând suprafața pentru un formabil sunt respectate.

6. Planul de învățământ

Nr. ord	Unități de curs	Numărul de ore					Forma de evaluare	Nr. de credite
		Total ore	Contact direct	SI	Contact direct			
					Teorie	LP		
1.	Cadrul conceptual-legislativ și metodologic al îngrijirilor la domiciliu.	60	30	30	18	12	T	2
2.	Securitatea și sănătatea în muncă în condiții de îngrijiri medico-sociale.	90	45	45	21	24	Ex	3

3.	Îngrijirea locuinței beneficiarului în condiții de îngrijiri medico-sociale.	90	45	45	21	24	Ex	3
4.	Îngrijirea beneficiarului conform nevoilor fundamentale.	90	45	45	21	24	Ex	3
5.	Primul ajutor medical în îngrijiri medico-sociale.	90	45	45	21	24	Ex	3
6.	Mobilizarea beneficiarului în condiții de îngrijiri medico-sociale.	90	45	45	21	24	Ex	3
7.	Comunicarea în relațiile interpersonale în acordarea îngrijirilor la domiciliu.	90	45	45	21	24	Ex	3
Total ore		600	300	300	144	156	-	20

Notă: T – test, E - examen, LP - lecție practică, SI – studiul individuale

7. Bibliografie

1. **ALBU A., ALBU C., PETCU I.**, *Asistența în familie a persoanei cu deficiență funcțională*. Iași: Ed.Polirom, 2001.

2. **ANDRIȚCHI, V.** *Organizarea procesului educațional*. Ghid de formare profesională a cadrelor didactice, Chișinău, Editura Știința, 2007.

3. **BIVOL, G.** *Ghid practic al medicului de familie*, Cartier, Ediția 1, noiembrie, Chișinău, 2003.

4. **BUZDUCEA, D.** (coord.), *Asistența socială a grupurilor de risc*. Iași: Ed.Polirom, 2010.

5. Cadrul de referință al curriculumului pentru învățământul profesional tehnic, aprobat prin Ordinul MEC nr.128/2015 [citat 05.03.2023]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/maketa-curriculum_36pages_1.pdf.

6. **CARTALEANU, T., COSOVAN, O.** *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*, Chișinău, 2008.

7. **CERGHIT, I.** *Sisteme de instruire alternative și complementare*. București, Editura POLIROM, 2008.

8. *Codul Educației al Republicii Moldova* Nr. 152 din 17.07.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324 din 24.10.2014 [citat 04.03.2023]. Disponibil: <https://usmf.md/wp-content/uploads/2013/08/Codul-Educatiei.pdf>.

9. **COJOCARU, Șt.**, *Metode apreciative în asistența socială: ancheta, supervizarea și managementul de caz*. Iași: Ed.Polirom, 2005.

10. **HANCHEȘ, L., MARIȘ, A.** *Evaluarea între demersul de proiectare și realizare*. Timișoara: Editura Eurostampa, 2004.

11. Hotărârea Guvernului RM nr. 192 din 24.03.2017 „Cu privire la aprobarea Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului”. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=98572&lang=ro.

12. Hotărârea Guvernului RM Nr. 696 din 11.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110173&lang=ro.

13. *Îngrijitor bătrâni la domiciliu*. Suport de curs. Disponibil la: <http://uti.eu.com/posdrn-centru-multiregional/wp-content/uploads/2014/07/SUPPORT-CURS-INGRIJITOR-BATRANI-LA-DOMICILIU.pdf>.

14. **KRISTEL, K.** *Îngrijirea bolnavului* Editura ALL, București, 2012.

15. **LEGEA** Nr. 186 din 10-07-2008 Securității și sănătății în muncă. Publicat : 05-08-2008 în Monitorul Oficial Nr. 143-144 art. 587. [citat 05.03.2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110580&lang=ro

16. LISIEVICI, P. Evaluarea în învățămînt. Teorie, practică, instrumente. București: Editura Aramis, 2002.
17. MINCU, I. *Alimentația rațională a omului sănătos și bolnav*, București, Editura Medicală, 2019.
18. MOZES, C. *Tehnica îngrijirii bolnavului*, București, Editura Medicală, 2010.
19. MUNTEAN, A., SAGEBIEL J., *Practici în Asistența socială*. România și Germania. Iași: Ed.Polirom, 2007.
20. NEGREAN, M., CRECIUN, G. Premize și componente strategice specifice formării competențelor psihopedagogice la asistenții medicali-instructori, implicați în formarea specialiștilor medicali prin învățămîntul dual. În: *Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации”*, Ed. 63, 30 sept. 2020. Pereislay, Ucraina, 2020, pp. 257-260. УДК 001+37(100) ББК 72.4+74(0)Т 33.
21. *Plan-cadru pentru programe de studii de învățămînt profesional tehnic secundar*, aprobat prin OMECC nr. 488 din 07.05.2019.
22. *Standardul de calificare Domeniul de formare profesională: 921 Îngrijirea persoanelor în etate și a persoanelor adulte cu dizabilități, specialitatea Îngrijitor la domiciliu*, aprobat CNCRM din 21.12.2021.
23. *Standardul ocupațional Îngrijitor la domiciliu*, aprobat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale la 25.01.2021.
24. TITIRCĂ, L. *Ghid de nursing*, Editura „Voața medicală românească”, 1996 [citât 05.03.2023]. Disponibil: [https://dokumen .tips/documents/lucretia-titirca-ghid-de-nursing-vol-i.html](https://dokumen.tips/documents/lucretia-titirca-ghid-de-nursing-vol-i.html).
25. TITIRCA, L. *Urgențele medico-chirurgicale*, București, Editura medicală, 2011.
26. ВЕРДЕРБЕР Р., ВЕРДЕРБЕР К., *Психология общения*. СПб: Прайм Еврознак, 2003.
27. <https://ro.scribd.com/doc/55961411/Procesul-de-Nursing>. [citât 05.03.2023].
28. <https://www.qdidactic.com/bani-cariera/management/asistenta-sociala/introducere-in-nursing-ingrijirea-bolnavilor-de-toat418.php>. [citât 05.03.2023].